

a vôbec odborníkum, a to i z ciziny, a ďalej jeho výrazný podíl na organizovaní čtyř brněnských syntaktických sympozií s mezinárodní účastí v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století, jež si získala široký ohlas v naší i zahraniční odborné veřejnosti.

Rozsáhlý akční rádius vědecké, pedagogické, redakční i organizační činnosti řadil prof. Mrázka k předním českým jazykovědcům. Svou rozsáhlou publikační činností patřil k nejpłodnějším a k nejoriginálnějším lingvistům-slavistům u nás. Do dějin slovanské filologie se vepsal jako výrazná osobnost. Přitom zůstal skromný a přátelský ke všem, ochotně vždy pomáhal každému, kdo se na něj obrátil. Nebyl snad nikdo na žádném rusistickém pracovišti v Čechách, na Moravě a na Slovensku, kdo by mu nebyl nějak zavázán za jeho pomoc a podporu. Všichni kolegové si u prof. Mrázka cenili jeho obrovskou erudici, soustavnost, pracovitost, vědeckou i lidskou poctivost, otevřenost v projevování názorů odborných i občanských. Celé generace Mrázkových žáků i kolegů, jimž vedl nebo oponoval diplomové a disertační práce, vděčně vzpomínají na jeho výraznou pomoc a příspěvek k jejich odbornému růstu. Prof. Mrázek byl uznáván a vážen na všech rusistických pracovištích u nás, ale měl i velké mezinárodní renomé v zahraničí. Jeho přednášková turné a studijní pobyty ve slovanských a neslovanských zemích i jeho vědecké styky s řadou lingvistů mu zjednali známost v celém slavistickém světě. Pro úplnost nutno uvést, že byl dlouholetým členem a funkcionářem našich různých vědeckých institucí: *Jazykovědného sdružení ČSAV*, *České asociace ruštinářů*, redakční rady *Československé rusistiky* a *Spisů filozofické fakulty brněnské univerzity*. Výrazná byla jeho mezinárodní pozice; byl členem *Societas Linguistica Europea* a *Société linguistique de Paris*.

K Mrázkovu profilu patří jeho vnitřní vztah k literatuře, zvláště ruské, nejen jako k objektu lingvistického výzkumu, ale i k součásti kultury. Z mnoha schopností, jež mu byly dány do vínku, je třeba vzpomenout jeho vřelého vztahu k hudbě, který projevil mj. ještě za středoškolského působení jako úspěšný dirigent velkého žakovského pěveckého sboru, a jeho interpretačního nadání ve hře na klavír. Umění věnoval i část své produkce: v raném období své publikační činnosti přeložil z ruštiny knihu o pěveckém umění a studii o dějinách španělského divadla.

Přestože se prof. Mrázkovi již za života dostalo uznání zahraničních institucí (např. z Bulharska), zčásti i našich, nebylo mu v důsledku jeho politického profilu umožněno dosáhnout hodnosti *doktora filologických věd*, kterou by si jako výrazná vědecká osobnost v oboru slovanské filologie zasloužil. Ústav slavistiky FF MU ocenil jeho zásluhy při různých

příležitostech: vzpomněl především jeho nedožitých osmdesátin a devadesátin uspořádáním konferencí pod názvem *Jazykovědná rusistika na počátku nového tisíciletí*, ale ohlasu nedošel bohužel dvojí návrh na udělení *Zlaté medaile Masarykovy univerzity* u příležitosti 75. a 80. narozenin.

Můžeme říci, že prof. Mrázek se zásadním způsobem podílel na formování vědeckého profilu brněnské univerzitní rusistiky a slavistiky. Ta ho pokládá za jednu ze sloupových osobností. K jeho pracím a myšlenkám se s uznáním vracíme a v trvalé paměti si zachováváme i jeho lidský profil vědce, učitele a kolegy.

<https://doi.org/10.31577/SlavSlov.2022.1.9>

Aleš Brandner

## DORUFA, J.: O slovensko-nemeckom spolunažívaní v 16.–18. storočí.

Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV – Slovenský komitét slavistov, 2014. 352 s.<sup>1</sup>

Dielo bolo vydané v roku 2014 Slavistickým ústavom Jána Stanislava SAV v Bratislave. Recenzovaná knižná práca ponúka náhľad na slovensko-nemecké kontakty z obdobia 16.–18. storočia. Oba národy prichádzali do úzkych kontaktov, čo sa podpísalo nielen na množstve dokumentov nemeckých textov, ale aj mnohých zdomácnených pomenovaniach.

Ján Doruľa sa vo svojej vedeckej činnosti venuje problematike vývinu slovenského jazyka a jazykovým kontaktom slovenčiny s inými slovanskými i neslovanskými jazykmi. Publikácia je výsledkom doterajších výskumov autora, ktoré boli uverejňované vo viacerých parciálnych vedeckých článkoch v časopisoch, zborníkoch a knižných publikáciách. Jazykovedec absolvoval výskumný pobyt v Nemecku, čo sa odrazilo na bohatom dokladovom materiáli, ktorý je súčasťou diela.

Z hľadiska štruktúry je dielo prehľadne rozdelené do viacerých kapitol: *Predhovor*; *Krátky prehľad najčastejších prevzatí*; *Hattert*, *Span*, *Spanschaft*, *Dworsky*, *Kruzen* a *d'alšie prevzatia zo slovenčiny*; *Slovensko-nemecké spolunažívanie v zrkadle nemeckých a paralelných slovin písomností*; *Nemecká účtovná kniha a Slovenská účtovná kniha*; *Obecné poriadky Banskej Bystrice z roku 1608*; *Slovný regis-*

<sup>1</sup> Príspevok vznikol v rámci riešenia grantového projektu VEGA – Dynamické procesy v súčasnej jazykovednej slavistike IV. (Kapitoly z výskumu slovenčiny, poľštiny, rušiny a ukrajinčiny) – 1/0236/20.

ter; *Obrazová príloha*. V prvej časti práce autor dokladá slovensko-nemecké kontakty rôznymi príkladmi zachytenými v dokumentoch zo 16.–18. storočia. V druhej časti sa Ján Doruľa sústredil na analýzu získaných písomností z levočského archívu. Tretia časť vychádzala z účtovnej knihy príjmov Banskej Bystrice z obdobia 17. storočia, kde jednotlivé texty boli paralelne zachytené v slovenskom i nemeckom jazyku.

V časti *Krátky prehľad najčastejších prevzatí* (s. 8-34) autor konštatuje, že začiatky slovensko-nemeckých kontaktov siahajú až do 13. storočia. V tom čase dostali nemeckí kolonisti privilégia a začali osídľovať naše územie. Kolonisti mali bohaté skúsenosti s banskou a cechovou remeselnou výrobou a tak pomohli domácomu obyvateľstvu pozdvihnúť úroveň podnikania. Bádateľ sa venuje charakteristike kontaktov medzi oboma národmi na základe písomností z daného obdobia. Konštatuje, že hoci Nemci držali vo svojich rukách správu slovenských miest niekoľko storočí, prichádzali do neustáleho kontaktu s domácim obyvateľstvom. Slováci sa tiež stali súčasťou správy miest, takže na jednej strane spolupracovali s Nemcami, na druhej strane jestvuje mnoho záznamov o sporoch, do ktorých sa príslušníci týchto národov dostali. Vzájomné kontakty ovplyvnili aj slovnú zásobu skúmaných jazykov. Podľa jazykovedca žiadny iný jazyk neovplyvnil slovenčinu práve tak ako nemecký jazyk. Preberali sa hlavne slová z oblasti baníctva, remeselnej výroby, ale aj z mestskej samosprávy či súdnictva.

Ako príklad prevzatých slov z cechovného života uvádza autor samotné slovo *cech*, *majster*, *cechmajster*; príslušník cechu bol označovaný ako *cechník*, *cechovník*. Vedúcimi predstaviteľ cechu boli *fírmajstri* (našla sa aj podoba *fírmister*, *fíermister*, *fíurmister*). Autor prehľadným spôsobom píše o ďalších prevzatíach – uvádza slovenské slovo, dokladuje ho nemeckým, od ktorého bolo odvodené a v komentári píše aj o význame a kontexte, v akom sa slovenské slovo používalo, napr. slovenské slová: *bajzicer*, *bajzicier*, *bajzecier*, pôvodné nemecké slovo: *Beisitzer* (vo význame *prísediaci*). Do písomných pamiatok z oblasti cechovníctva sa dostalo i slovo *jarmark* (*jarmak*, *jarmok*, *jarmek*) vo význame „jarmočný trh“ (z nem. *Jahrmarkt*).

Bádateľ podrobne komentuje rozšírenie, resp. zúženie prvotného nemeckého významu a svoje tvrdenie podkladá na bohatom historickom materiáli, napr. slovenské slovo: *frajmark* (*frajmak*, *frajmek*) odvodené od nemeckého *Freimarkt* (*freier Markt*) – slobodný trh. V slovenčine však spomínaný výraz mal iný význam: *zámena*, *výmena*. Jazykovedec dokumentuje používanie tohto slova ako označenie výmeny predmetov. Od tohto pôvodného podstatného mena sa v skúmanom období 16.–18. storočia odvodili slove-

sá: *frajmačiť*, *frajmačiť sa*, *frajmočiť*, *frajmerčiť*. Túto skutočnosť autor ilustruje na archívnych dokumentoch z Levoče a Spišských Vlách z obdobia 16. storočia. Bádateľ konštatuje, že v tomto prípade možno hovoriť o zúženom významovom rozsahu.

Takýmto spôsobom dokladá ďalej autor slová aj z oblasti remesiel, napr. *cimerman/cimrman* – „tesár“, *tišliar* – „stolár“, *šlosiar*, *šlosár* *šlesár*, *slosiar* – „zámočník“, *rummajster/rurmister* – vyrábala rúry najčastejšie na vodovodné potrubia; z oblasti gastronómie autor ponúkol pôvod slova *šenk*, ktoré je odvodené od slovesa *šenkovať*, vo význame „nalievať“ nápoje, dávať, vzdávať, podávať nápoje; čapovať.“ Ďalším prevzatým slovom z nemčiny, ktoré patrí do oblasti gastronómie je *trinkgeld*, ktoré v minulosti používali na označenie vopred nedohodnutej sumy za prácu. Tu spomína jazykovedec aj slovo *borg* – často sa používalo v súvislosti s alkoholickými nápojmi, ktoré sa mnohokrát dávali *na borg*, čiže na úver.

Z oblasti služobníkov a zamestnancov uvádza bádateľ slová *vartovník*, *hlásny/hlásnik* odvodené od nemeckého *Wart*, *Warte*, *Wache*; *warten*, *wachen*. Slovo *varta* bolo používané v súvislostiach so strážením, dohliadaním, tiež vo význame „byť na varte, stáť na varte“, menej aj na pomenovanie malého strážneho domčeka. Strážne služby počas dňa vykonávali *drábi*, ktorí boli považovaní za policajtov, poriadkovú službu z príkazu vrchnosti. V tomto istom význame bolo používané slovo *hajdúch/hajduk*.

K slovám týkajúcim sa stavby domu zaradil autor napr. *klinka/klinga* – „kľučka na dverách“, *pánt*, *cimra*, *blech/plech*, *tragár* a iné. V tejto kapitole venoval jazykovedec svoju pozornosť aj slovám z oblasti baníctva, ktorých, ako sám konštatuje, je množstvo, napr. *gang*, *gápel*, *halňa*. Ďalšou oblasťou, kam sa dostali slová nemeckého pôvodu, je mestská samospráva a s ňou súvisiace úkony a organizácia spoločenského a hospodárskeho života v mestách, napr. *richtár*, *šoltýs*, *šafár*, *buchalter/puchaltiar/puchaldiar/puchordiar* (z nem. *Buchhalter* vo význame „účtovník“). Z okruhu súdnictva uvádza Ján Doruľa napr. slovo *ortiel* (z nem. *Urteil* – „súdny výrok“).

Z kategórie týkajúcej sa vojska ilustruje autor príklady na slovách ako *soldat* (z nem. *Soldat* – „vojak“), *muštra* (z nem. *Muster* – „prehliadka zbraň a ozbrojencov“), *maširovať* (z nem. *marschieren* – „pochodovať; odísť preč, odiahnuť“ (o vojsku)), *verbovať* (z nem. *werben* – „získavať vojenskú službu“) a iné. Autor dokladá v prvej kapitole aj slová, ktoré sú používateľom slovenského jazyka dobre známe, no v bežnej komunikácii si neuvedomujeme, že sú nemeckého pôvodu, napr. *farba*, *mordovať*, *švagar*.

V ďalšej časti prvej kapitoly ponúka bádateľ aj príklady slov, ktoré boli v danom období rozšírené na území obývanom slovenskými obyvateľmi a tak Nemci, ktorí prišli na naše územie, prebrali tieto slová do svojej slovnej zásoby; napr. v nemeckých zápisoch sa bežne vyskytovali slová ako *želiar* – *Schelar*; *Kopanica* – *Kopanitzen* – *Kopanicza* a iné. V textoch sa paralelne vyskytovali uvedené podoby slov, čím autor podčiarkol úzky vzťah medzi slovenským a nemeckým jazykom v skúmanom období. Jazykovedec precízne opisuje a dokladuje všetky uvedené príklady v konkrétnych súvislostiach a historických textoch.

Ján Doruľa aj na základe rozsiahlej databázy zozbieraného materiálu konštatuje, že nemecké obyvateľstvo malo nepochybne veľký vplyv nielen v oblasti pracovného života, ale aj v sfére jazykových vzťahov. V závere prvej kapitoly sa autor zamerá na spomienky na nemecké obyvateľstvo zachytené v dielach rôznych autorov, napr. v zápiskoch Gustáva Kazimíra Zechentera Laskomerského, K. J. Schröera, či významného slovenského germanistu Juraja Valiska.

V druhej kapitole – *Hatter, Span, Spanschaft, Dworsky, Kruzen a ďalšie prevzatia zo slovenčiny* (s. 35-69) – vychádza autor z poznatkov viacerých autorov, ktorí opisovali mesto Levoča a jej obyvateľstvo z obdobia 16.–17. storočia. Čitateľ sa tu dozvedá, že obyvateľstvo tvorili Slováci i Nemci a úradné spisy boli takmer výlučne písané po nemecky. V tejto časti diela venoval autor svoju pozornosť slovenským slovám, ktoré Nemci prevzali do svojej slovnej zásoby. Na základe týchto informácií interpretuje bádateľ pôvod slova *Hatter*, *Hottert*, (*Hotter*, *Chotter*), ktoré bolo do nemeckého jazyka prevzaté zo slovenského – *chotár*. Svoje tvrdenia autor dokladá množstvom dobových textov, ktoré vhodným spôsobom komentuje a interpretuje. Obdobne svoju pozornosť sústredil aj pri prevzatých slovenských slovách *Span* vo významne *župan*, od ktorého sa odvodilo slovo *Spanschaft* – *župa*, *Stuhlrichter* – *slúžny dvorský*. Ján Doruľa uvádza taktiež pôvod slova *stolica*, komentuje jeho „cestu“ ako administratívnoprávneho termínu v slovenskom jazyku a ponúka viacero dokladov z historických písomností. Autor vhodným spôsobom komentuje vzťahy slovenského a nemeckého jazyka a zdôrazňuje dôležitú úlohu slovenčiny, ktorá nepochybne zanechala stopy v slovnej zásobe nemčiny, napr. pri slove *Dworsky*. Spomínané slovo sa vyskytuje v nemeckých textoch vo význame „hospodársky správca alebo dozorca na mestských pozemkoch, na mestskom hospodárstve“. Autor hodnotí spomínané slovo ako príklad úzkych slovensko-nemeckých kontaktov, keď Nemci od nás prebrali lexému, na ktorú mali už vo svojom jazyku výraz.

Knižná publikácia ponúka prehľad prebratých slov zo slovenského do nemeckého jazyka aj z oblasti valašskej pastierskej terminológie, napr. *Batsa/Bacsa* (*bača*), *Koschar/Kossar* (*košiar*), *Sallasch* (*salaš*), *Walachen/Walochen* (slov. Valach, Valasi), *Brinse* a iné. Autor doplnil príklady prevzatých slov aj z oblasti pomenovaní príslušníkov národností a etnických skupín, napr. *Polak/Polack* (*Poliak*), *Rusnaken* (*Rusnak*). Bohato je v knihe doložené aj prebraté slovo *Kuruc* – „bojovník v povstaleckom proticisárskom vojsku“, ktoré, ako konštatuje autor, bolo (podobne ako v prípade slovenčiny) prevzaté z maďarského jazyka.

Levočskí Nemci prebrali zo slovenčiny aj slová, ako napr. *Haiduk/Hayduk/Hayduck/Heyduck/Hajduk/Heiduck* – „príslušník ozbrojeného služobníctva“; *Hussar/Husser* vo význame „jazdný ozbrojenec“; do tejto skupiny prebratých slov autor prehľadne zaradil aj označenia niektorých druhov platidiel, napr. *Polturake/Polturacke*. Autor dôkladne komentuje nielen slovenské slová, ktoré prebralo nemecké obyvateľstvo, ale v prípade iného ako slovenského pôvodu, uvádza aj túto skutočnosť, napr. *dudek/dudok/dutka* (označenie drobnej mince – poľského pôvodu).

Jazykovedec obšírne vysvetľuje slovensko-nemecké vzťahy v 16.–18. storočí v oblasti Spiša. Nemci, ktorí prišli na naše územie, sa dostali do prostredia, ktoré už fungovalo istým spoločenským i hospodárskym životom, malo svoje zvyky, tradície a svoju štruktúru. Týmto podmienkam sa spišskí Nemci museli prispôbiť – nielen prostrediu, ale aj jazyku. O tejto zmene svedčia mnohé prebraté slová, napr. aj z oblasti pastierskej terminológie – obdobne ako pri levočských Nemcoch.

Tretia kapitola s názvom *Slovensko-nemecké spolunažívanie v zrkadle nemeckých a paralelných slovenských písomností* (s. 70-133) ponúka exemplifikácie slovenských a nemeckých vzťahov na základe textu paralelnej slovenskej a nemeckej účtovnej knihy Banskej Bystrice, ktorá sa vzťahuje na rok 1651. Autor tu vychádza z poznatkov, ktoré nadobudol skúmaním daných textov a upozorňuje na dôležité fakty, ktoré ho doviedli k záveru, že východiskovým textom je ten nemecký. Informácie, ktoré prinášajú dobové texty, ponúkajú podľa autora dôležité fakty z oblasti spoločenského i hospodárskeho života daného obdobia. Texty v oboch jazykoch sa vzájomne dopĺňajú a tak vytvárajú celkový obraz dôležitý pre pochopenie zmyslu z pohľadu jazykovedy. Autor exaktným spôsobom poukazuje aj na nezrovnalosti v zápisných knihách a komentuje ich, napr. označenie slovenského evanjelického kňaza: slovenský zápis uvádza *geho Dwogictihodnosti*, nemecký záznam má podobu *Win-discher Pfarrer*. Táto odlišnosť je podľa autora pod-

mienená rozdielnosťou etnickej príslušnosti. Rozdiely v zápisoch uviedol bádateľ aj z iných oblastí, napr. predložiek, sloviess, formy oslovení, reálií mestského života, priezvisk.

Zaujímavým prínosom sú aj poznatky z oblasti vplyvu iných jazykov, napr. maďarského jazyka, na zápis priezvisk i mien úradníkov, kde sa prejavila adaptácia v nemeckých zápisoch, napr. *Bakosch, Scharlay, Sabo, Götz*; *Janosch, Andrasch* a iné. Autor zdôraznil vplyv latinčiny, ktorý sa vo väčšej miere prejavuje v slovenských textoch, napr. *Introitus – Empfang, D. Notarius/pan Notarius*. Za hodnotnú považujeme aj časť kapitoly, kde autor uvádza nemecké výrazy, ktoré sa udomácnili v našom jazyku, napr. *haviar* (z nem. *Häuer* – „baník“), *šichta* (z nem. *Schicht* – „pracovná zmena“), *färat* (z nem. *fahren*), *žemla* (z nem. *Semmel*), *murár* (z nem. *Maurer*).

Ján Doruľa sa vo svojom diele venoval prevzatým slovám do hĺbky – uvádza nielen slovensko-nemecké ekvivalenty, ale v prípade, že niektoré nemecké termíny nemajú v zápisoch slovenskú paralelu, komentuje túto skutočnosť a uvádza konkrétne ukážky, napr. pre nemecký termín *Stadtschreiber* existuje v slovenskom texte latinský rovnocenný výraz *notarius*.

Na záver svojej teoretickej časti práce autor zdôrazňuje potrebu ďalšieho výskumu v oblasti slovensko-nemeckých vzťahov a predpokladá ďalšie zaujímavé výsledky. V rámci výskumu týchto vzťahov je podľa autora potrebné skúmať nielen slovenské a nemecké historické texty, ale aj latinské, ktoré sú taktiež prameňom pozoruhodných informácií.

Poslednú časť monografie tvoria dokladové materiály: *Nemecká účtovná kniha a Slovenská účtovná kniha* (s. 134–286), kde čitateľ nájde prehľadné paralelné zápisy v oboch jazykoch a môže si tak porovnať dobové záznamy. Ďalšou časťou sú *Obecné poriadky Banskej Bystrice z roku 1608* – texty boli každoročne čítané v nemeckom i slovenskom kostole. Texty sú prepisované z originálu a prípadné zmeny v pôvodnom slovnom prejave autor komentoval v poznámkach pod čiarou. Bádateľ dopĺňa aj informáciu o vtedajších zapisovateľoch – rozoznáva tri rukopisy. Aj tento údaj svedčí o dôkladnej analýze textov, ktoré nám autor Ján Doruľa ponúka. Za hodnotnú považujeme aj obrazovú prílohu (s. 321–351), ktorá vhodne dopĺňa a obohacuje celé knižné dielo nielen obsahovo, ale aj kvalitou spracovania.

Knižná publikácia je z formálnej i obsahovej stránky (pramenný materiál i komentár) veľmi hodnotná pre oblasť výskumu medzijazykových vzťahov. Je kvalitným zdrojom cenných informácií o slovensko-nemeckých vzťahoch a možno ju pokladať za vhodnú pomôcku pre štúdium a výskum medzijazy-

kových slovensko-nemeckých kontaktov. Dielo je nepochybne aj zaujímavým čítaním pre širšiu odbornú verejnosť, pretože ponúka komplexný pohľad na život a vzťahy medzi dvoma národmi – slovenským a nemeckým.

<https://doi.org/10.31577/SlavSlov.2022.1.10>

Zuzana Slobodová

**Zborník k jubileu profesorky  
PhDr. Marty Pančíkovej, CSc.  
DOBRIKOVÁ, M. (ed.): Philologica  
LXXVIII. Bratislava: Univerzita  
Komenského, 2021.**

Zborník príspevkov z polonistického sympózia, ktoré sa uskutočnilo v roku 2019 v gescii Katedry slovanských filológií, vyšiel v edícii *Philologica* na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v roku 2021. Na tomto univerzitnom poli dlhé roky pôsobila profesorka Marta Pančíková, známa slovenská polonistka, ktorej zásluhou sa podarilo na Univerzite Komenského budovať oddelenie zamerané na výskum slovensko-poľských vzťahov a na edukáciu nádejných slovenských polonistov. O vedeckom a pedagogickom pôsobení Marty Pančíkovej sa v zborníku píše vo viacerých zdraviciach, ku ktorým sa pripája aj autor tejto správy.

Zborník je rozdelený do tematicky piatich vedeckých okruhov zameraných na lingvokulturológiu, terminológiu z onomastickej a lexikografickej problematiky, na medzijazykové a na medziliterárne vzťahy a lingvodidaktiku. Zborník štúdií predstavuje tematicky vyvážený súbor vedeckých príspevkov, ktorý prináša nielen prehľad o záujmoch Marty Pančíkovej, ale najmä aktuálne zistenia, ktorými slovensko-poľský porovnávací výskum prispel k rozšíreniu všeobecného poznania.

Lingvokulturológický okruh diskurzívne zameraných štúdií sa venuje problematike jazykovo-kultúrnych konceptov pomenúvajúcich rozmanité situácie aktuálneho každodenného života, do ktorého patrí nielen sama gratulácia umožňujúca prejaviť obligátne, ale aj najmä zvnútornené prvky, ktoré zahŕňujú práve tie štruktúrne, pragmatické, kognitívne a štylistické aspekty kontaktu, ale aj ďalšie súvislosti prejavu priazne, náklonnosti a samozrejme ocenenia. Bez zrakového kontaktu s konkrétnym človekom a teda bez tohto zmyslového vnímania situácií sa kontakt nedá úplne a spoľahlivo realizovať. Vedeli o tom už Juraj Ribay a Adolf Peter Záturský, ktorí vo svojich zbierkach po-